

Praktijk

Richtinggevende adviezen
voor de ontwikkeling van een
zorgpad alcohol (preventie,
detectie en behandeling) in
een algemeen ziekenhuis

Lyssa Toyinbo, Eline Hellemans, Pieter-Jan Geerts et al.

VIAD

INHOUD

1. Achtergrond
2. Materiaal en methoden
3. Resultaten: toegepast op UZ Gent
4. Discussie en conclusie

Achtergrond

01

Project zorgpad alcohol

- FOD Volksgezondheid
- Projectmedewerker in elk ziekenhuis
- Coördinatie VAD
- Klinisch, eenvormig en ziekenhuis specifiek zorgprotocol
- Uitrol per dienst

Optimaal scenario = ziekenhuisbrede implementatie

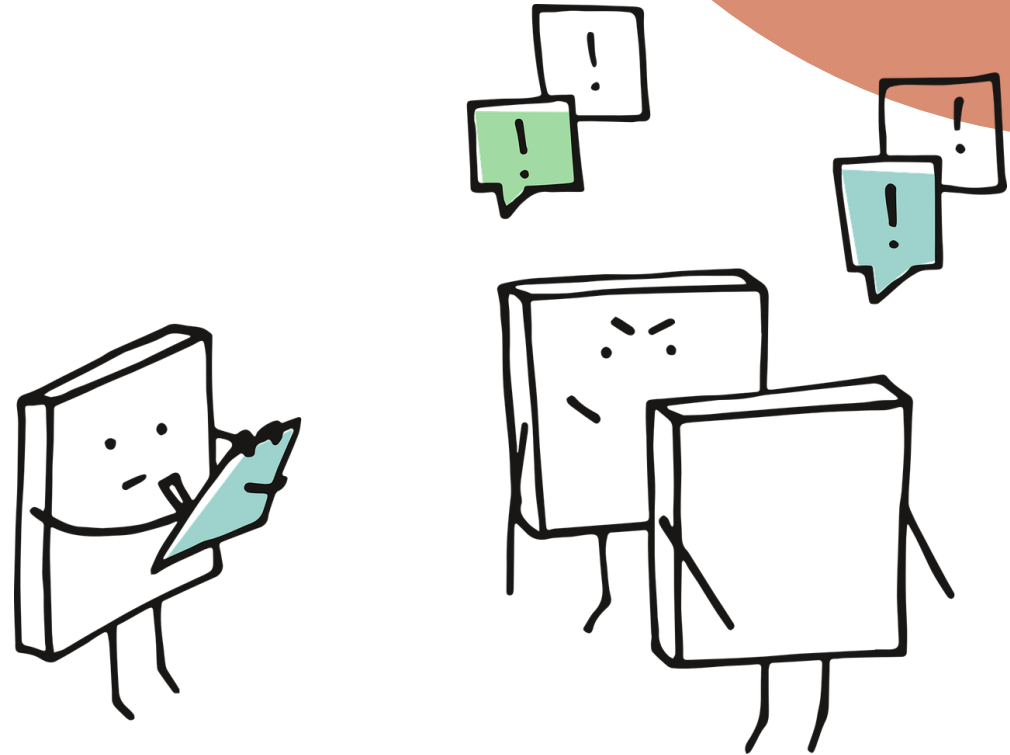
Doelstellingen:

1. Sensibilisering en vorming
2. Screening
3. Interventie
4. Ontwenning

Nood aan richtinggevende adviezen

Variëteit aan klinische protocollen over overmatig alcoholgebruik

Gebrek aan duidelijke implementeerbare richtlijnen en wetenschappelijke literatuur

Materiaal en methoden

02

Materialen en methoden

- Werkgroep van 6 deelnemende ziekenhuizen
- 4 bijeenkomsten
- Wetenschappelijke literatuur + expertise en huidige aanpak ziekenhuizen
- Uniforme en kwalitatieve richtlijnen opstellen die helpen bij het ontwikkelen van een zorgpad alcohol, inclusief preventie, detectie en behandeling van alcoholgerelateerde problemen.

Resultaten: toegepast op UZ Gent

03

Ziekenhuisbrede screening alcoholgebruik

Afname Audit-C

≥ 5 man ≥ 18 jaar
≥ 4 vrouw ≥ 18 jaar
≥ 3 zwangere vrouw
≥ 3 16-17 jarigen
> 0 <16 jarigen

Ja

Nee

Indicatie voor riskant alcoholgebruik
of stoornis in het gebruik van alcohol

Laag risicogebruik

Geef preventieve richtlijn alcohol mee + bevestig patiënt

Schat het risico op ontwenning in

AUDIT-C

Totale AUDIT-C score ≥ 11 OF ≥ 3 op vraag 2

Ja

Nee

- Start parameterblad 'Ontwenning **CIWA-Ar**'
- Eventuele opstart medicamenteuze ondersteuning
- Dringend consult liaisonpsychiatrie indien agressie of psychotische symptomen

Bespreking nazorg en behandeling

Audit-C-vragen:

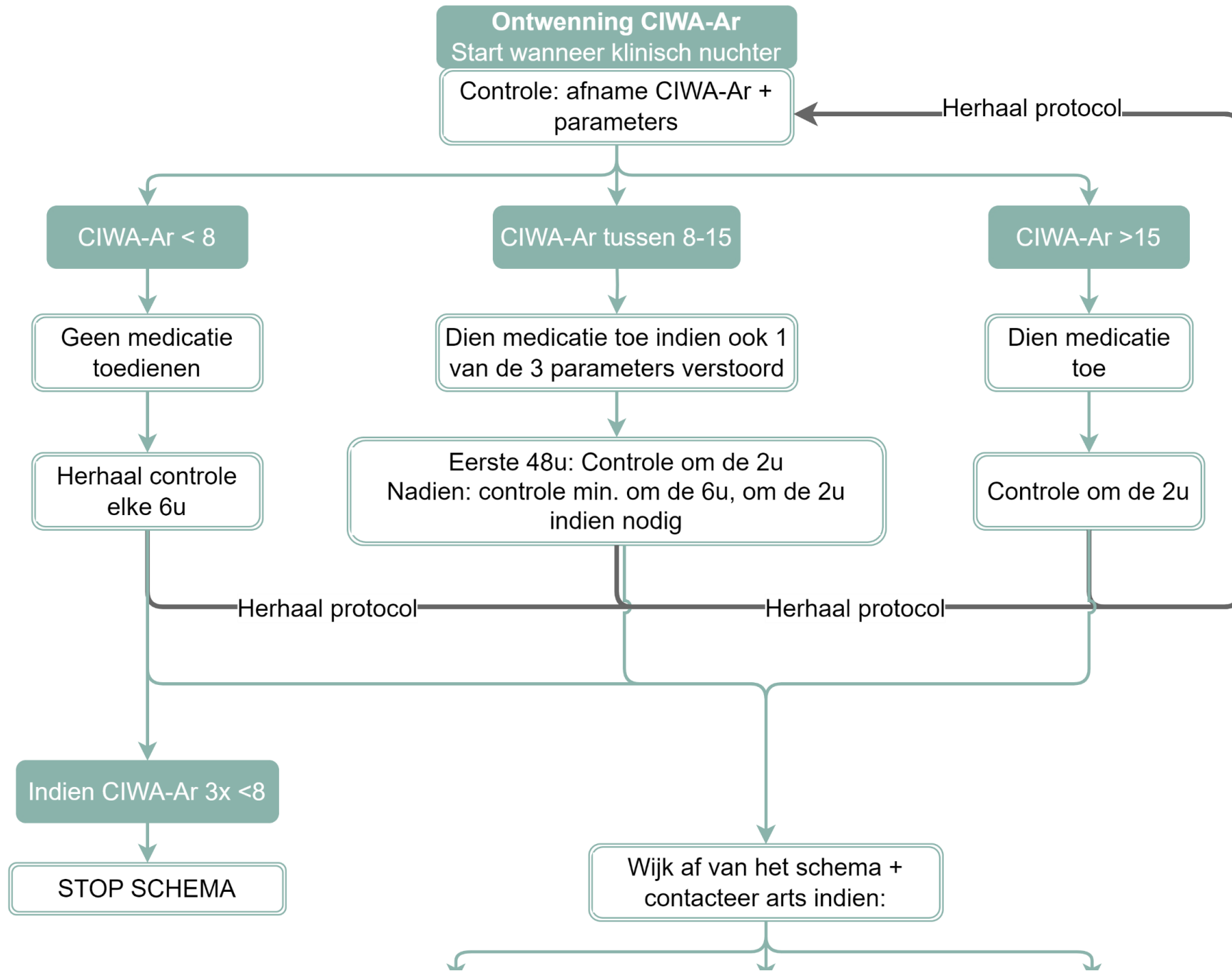
- 1) Hoe vaak drink je alcohol?
- 2) Wanneer je drinkt, hoeveel standaardglazen drink je dan gewoonlijk op een dag?
- 3) Hoe vaak gebeurt het dat je 6 of meer standaardglazen drinkt bij één gelegenheid?

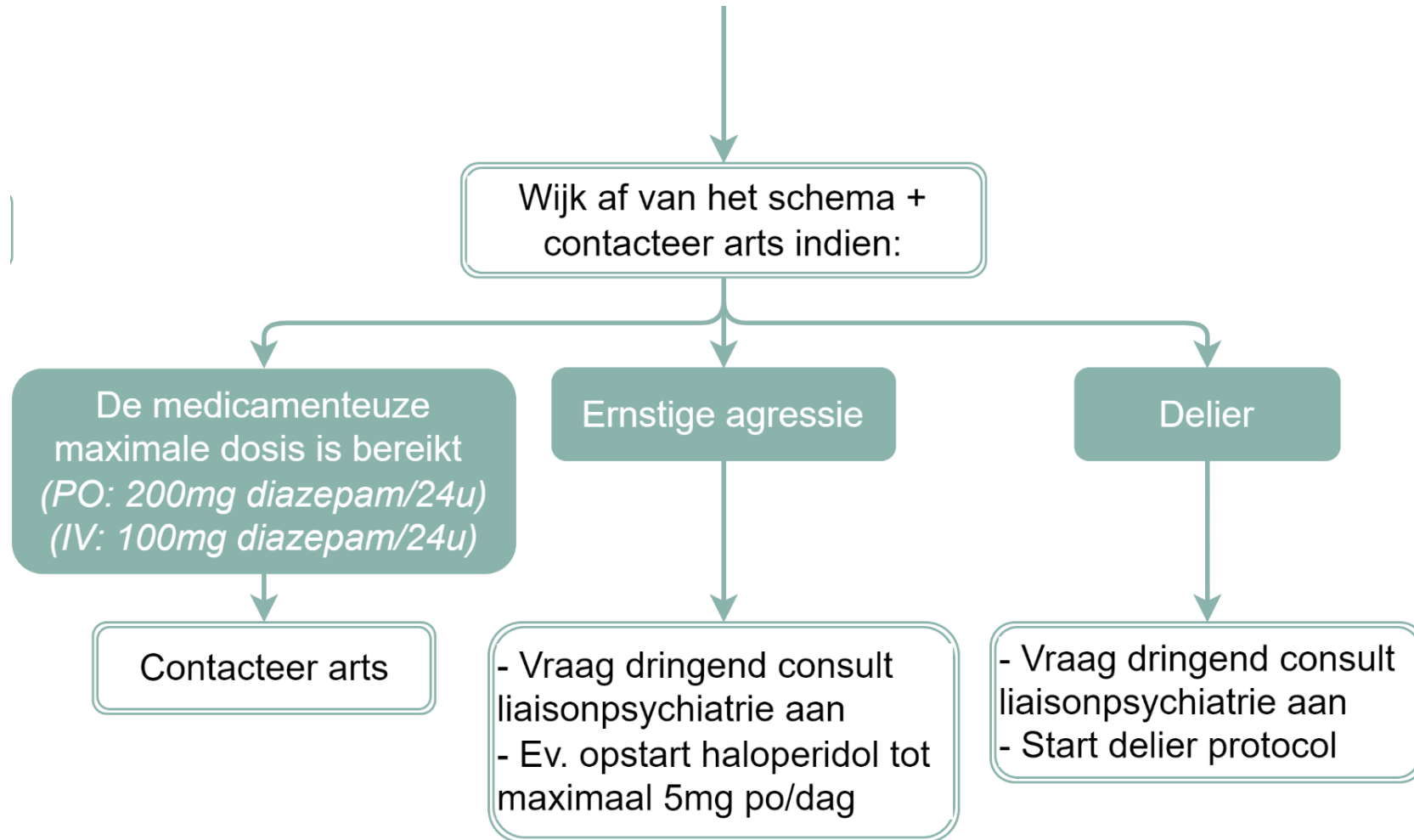
Bespreking nazorg en behandeling

- Kort advies
- Infobrochure meegeven: 'Alcohol. Hoeveel is te veel?'
- Voorstel consult liaisonpsychiatrie

Indien motivatie consult liaisonpsychiatrie aanvragen met korte uitleg + vermelding 'Zorgpad alcohol'

Gerichte doorverwijzing

Benzodiazepines

- Voorkeur langwerkende: Clorazepaat en diazepam
- Bij contra-indicatie (bv. Leverfalen of longlijden) middel langwerkende benzodiazepine: bv. lorazepam
- Geen duidelijke voorkeur in wetenschappelijke literatuur
- Advies om ziekenhuisbreed zoveel mogelijk hetzelfde product te gebruiken

- Voorgeschiedenis ontwenningdelier
- Hartlijden
- Bloeddrukproblemen
- Frailty
- Zwangerschap
- Gastric bypass
- Epilepsie
- ...

Vitaminesuppletie ter preventie van Wernicke encefalopathie

- Voorkeur IV of IM thiamine -> voldoende absorptie
- Vitamine B-complex -> Maar tijdige afbouw
- Vitamine C-complex -> Vit. C bevordert afbraak ethanol
-> 75% tekort aan vitamine C

Tabel 2. Vitaminesuppletie

Indicatie	Tijdstip	Medicatie	Dosis	Toedieningswijze	Frequentie
Gedurende periode van overmatig alcoholgebruik	Dag 1	Thiamine	250 mg	IV of IM	1x per dag
	Dag 1 t.e.m. 5	Vitamine B-complex	1 comprimé met 250 mg thiamine	PO*	2x per dag
Bij alcoholontwenning	Dag 1 (+ ev. dag 2 t.e.m. 5)	Thiamine	250 mg	IV* of IM*	1x per dag
	Dag 1 t.e.m. 5	Vitamine B-complex	1 comprimé 250 mg thiamine	PO	3x per dag
		Vitamine C-complex	1 comprimé 500 mg vitamine C	PO	1x per dag [28]
Bij vermoeden voedingsdeficiëntie of vermoeden/diagnose Wernicke encefalopathie	Dag 1 t.e.m. 5	Thiamine	500 mg	IV	Minimum 3x per dag
		Vitamine B-complex	1 comprimé met 250 mg thiamine	PO	3x per dag
		Vitamine C-complex	1 comprimé met 500 mg vitamine C	PO	3x per dag [28]

* Toelichting afkortingen: IV: Intraveneus, IM: Intramusculair, PO: Per Os.

Discussie & conclusie

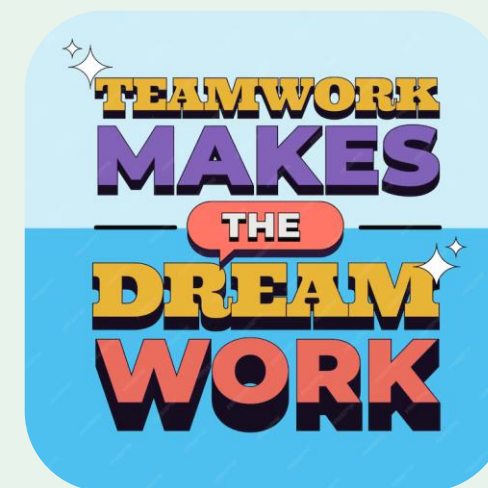
04

Discussie & conclusie

- Focus op medische protocollen => moet kaderen in bredere herstelgerichte aanpak
- Richtlijnen niet geschikt voor 75-plussers
- Sommige beslissingen op klinische expertise door gebrek wetenschappelijk bewijs
- Meer onderzoek nodig naar validiteit in ziekenhuissetting
- Uitwisseling van expertise met evidence-based benadering => uniforme kwalitatieve richtlijnen
- Betere communicatie tussen psychiaters van deelnemende ziekenhuizen
- Efficiënter ontwikkelingsproces zorgpad alcohol

Samen voor verbindende & gastvrije zorg

- Begripvolle en respectvolle attitude zorgpersoneel t.o.v. patiënten die overmatig alcohol gebruiken
- Verantwoordelijkheid hele ziekenhuis om thema bespreekbaar te maken

Referentie

Toyinbo, L., Hellemans, E., Geerts, P. J., van Kernebeek, M. W., Peuskens, H., Monté, M. C., ... & Lemmens, G. (2024). Richtinggevende adviezen voor de ontwikkeling van een zorgpad alcohol (preventie, detectie en behandeling) in een algemeen ziekenhuis. *Tijdschrift Verslaving & Herstel*, 4(2).

Contact

Eline.Hellemans@uzgent.be

Lyssa.toyinbo@vad.be

Meer informatie op vad.be over het project zorgpad alcohol

Lyssa Toyinbo is als projectcoördinator zorgpad alcohol werkzaam aan het Vlaams Expertisecentrum Alcohol en andere Drugs (VAD).

Eline Hellemans is als projectmedewerker zorgpad alcohol en klinisch psycholoog werkzaam aan het UZ Gent.

Dr. Pieter-Jan Geerts is als psychiater werkzaam aan het AZ Groeninge Kortrijk.

Dr. Michiel W. van Kernebeek is als psychiater werkzaam aan het UZ Brussel.

Dr. Hendrik Peuskens is als psychiater werkzaam aan het UPC KU Leuven.

Dr. Marie-Catherine Monté is als psychiater werkzaam aan het AZ Sint-Jan Brugge.

Dr. Tom Uyttendaele is als psychiater werkzaam aan GZA Ziekenhuizen.

Dr. Gerardina Leonie Komen is als psychiater werkzaam aan GZA Ziekenhuizen.

Dr. Yannic van Gils is als klinisch psycholoog werkzaam aan GZA Ziekenhuizen.

Peter Van Looy¹ was als ervaringswerker werkzaam aan GZA Ziekenhuizen.

Anoniem is als vrijwillig ervaringswerker werkzaam aan het UZ Gent.

Prof. Dr. Gilbert Lemmens is als psychiater werkzaam aan het UZ Gent.

Projectoproep voor nieuwe ziekenhuizen september/oktober '24

Bedankt!

Vragen?